

In memoriam: Mandica Knežević

Kad život stane, vječnost upali dušino svjetlo i pusti bijelu golubicu da postane andeo. Tako je otišla naša Mandica, u ogrtaču od dobra i s glasom od čiste ljudske suptilnosti, stvorenom da utiša zlo i izjavi ljubav.

Postojanje nas je nagradilo jer smo poznavaли tebe, jer smo iz tvojih riječi crpili snagu koja će nam nedostajati u dugotrajnoj borbi za bolji život osoba s invaliditetom. Nedostajat ćeš nam kao što majka nedostaje obitelj, kao što bliskosti nedostaje ljubav.

No, naša Mandica je tu, u našim srcima, u tim malim kucavim gnjezdascima u kojima počivaju oni koje beskrajno volimo i poštujemo.

Neka ti je mir i vječna slava!

Članovi Hrvatskog Saveza sljepih

Obilježavanje 3. prosinca - Međunarodnog dana osoba s invaliditetom

I ove godine Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske – SOIH obilježila je 3. prosinca - Međunarodni dan osoba s invaliditetom s ciljem promicanja punog i ravnopravnog sudjelovanja osoba s invaliditetom u svim sferama društva. Međunarodni dan osoba s invaliditetom proglašen je 1992. godine rezolucijom 47/3 Opće skupštine Ujedinjenih naroda, a predstavlja priliku za podizanje svijesti šire javnosti o aktualnim pitanjima osoba s invaliditetom koja izazivaju zabrinutost te zahtijevaju jačanje političke volje i resursa za njihovo promptno rješavanje. Ove godine Međunarodni dan osoba s invaliditetom obilježavao se tijekom tjedna od 30. studenoga do 4. prosinca, kada se održavalo i trinaesto zasjedanje Konferencije država stranaka Konvencije o pravima osoba s invaliditetom.

Obzirom da je globalna kriza uzrokovana COVID pandemijom tijekom 2020. godine produbila već postojeće nejednakosti, otkrivajući razmjere isključenosti osoba s invaliditetom, Ujedinjeni narodi su ovogodišnji Međunarodni dan osoba s invaliditetom obilježili pod sloganom „**Ponovno izgradimo bolje - prema inkluziji osoba s invaliditetom, pristupačnom i održivom svijetu nakon COVID - 19**“. Ova tema stavlja sveobuhvatni fokus na to kako društvo mora težiti inkluzivnosti osoba s invaliditetom koja je ključni uvjet za poštivanje ljudskih prava, održivi razvoj te mir i sigurnost. Milijarda osoba s invaliditetom je među najteže pogodenim skupinama u ovoj krizi, posebno u pogledu povećanog rizika od zaraze i smrtnih ishoda. Svjetska zdravstvena organizacija ističe kako su osobe s invaliditetom među najranjivijim skupinama tijekom pandemije zbog mnogih zdravstvenih, socijalnih i drugih zapreka, diskriminatorskih stavova i nepristupačne infrastrukture. Prepoznaće da je svijet u kojem svi ljudi postižu najviši mogući standard zdravlja i dobrobiti moguć samo ako zdravstveni sustavi uključuju osobe s invaliditetom.

Mnoge nacionalne i lokalne razine i organizacije civilnoga društva prepoznale su ograničenja u razumijevanju potreba osoba s invaliditetom u aktualnoj situaciji te su razvile

ili prilagodile postojeće informativne materijale. Svijest o aktualnom stanju, dobra informiranost i komunikacija je posebno značajna u kriznim situacijama te je iznimno važna dostupnost i prilagođenost informacija u primjerenom formatu. Osobe s invaliditetom su u riziku od socijalne izolacije, osamljivanja te s tim povezane depresije. Pandemija koronavirusa dovela je do prekida pružanja određenih usluga, ali i prekida rada i zapošljavanja, što za posljedicu ima gubitak prihoda, dnevne strukture i kanala društvenog sudjelovanja i uključenosti osoba s invaliditetom. Teža zapošljivost i manjak socijalnih kontakata utječe na stupanj samostalnosti i samoodrživosti osoba s invaliditetom, a u konačnici i na kvalitetu njihova života.

Strategija Ujedinjenih naroda o inkluziji osoba s invaliditetom

Prilikom donošenja Strategije Ujedinjenih naroda o inkluziji osoba s invaliditetom u lipnju 2019., glavni tajnik UN – a izjavio je kako bi Ujedinjeni narodi trebali dati primjer i podići standarde i uspješnost Organizacije u pogledu uključivanja osoba s invaliditetom na svim razinama djelovanja, kako bi sve osobe, uključujući osobe s invaliditetom, imale puno pravo glasa u procesima donošenja odluka i uistinu imale koristi od ekonomskog, društvenog, političkog i kulturnog života. Kroz Strategiju, UN ponovno potvrđuju da je potpuno i cijelovito ostvarivanje ljudskih prava svih osoba s invaliditetom neotuđivi, sastavni i nedjeljivi dio svih ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Kao priznanje toj obvezi, glavni tajnik UN-a podnio je u listopadu 2020. [Prvo](#) sveobuhvatno izvješće o koracima koje su UN poduzeli za uključivanje osoba s invaliditetom i provedbu Strategije. Izvješće je pokazalo visoku razinu predanosti i približavanje postavljenim zahtjevima, a ujedno je identificiralo područja u kojima je potrebno poboljšanje kako bi se osigurala sposobnost UN – a za provedbu Agende 2030. i inkluziju osoba s invaliditetom u okviru napora za oporavak nakon pandemije.

Međunarodni dan
osoba s
invaliditetom

3. PROSINCA

Sastanak predstavnika Pokreta osoba s invaliditetom sa premijerom

Osobama s invaliditetom obilježavanje 3. prosinca predstavlja snažno sredstvo zagovaranja za promicanje i zaštitu njihovih ljudskih prava koja su zagarantirana međunarodnim i nacionalnim pravnim instrumentima. Povodom Međunarodnog dana osoba s invaliditetom, održan je online sastanak predstavnika Pokreta osoba s invaliditetom s predsjednikom Vlade Andrejom Plenkovićem i ministrom rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Josipom Aladrovićem. U uvodnom govoru premijer Plenković rekao je da se radi o prigodi da se još jednom emancipira tema uključivanja osoba s invaliditetom u sve aspekte društvenoga života.

Istaknuo je da su u ovoj godini izvanredne okolnosti uzrokovane pandemijom promijenile naš način života što se posebno odrazilo na osobe s invaliditetom.

Ove je godine Hrvatsku, odnosno Zagreb te Zagrebačku i Krapinsko - zagorsku županiju, pogodio i snažan potres, a premijer ističe kako jeprigodom donošenja mjera i Zakona o obnovi Vlada posebno vodila računa o osobama s invaliditetom, koje su oslobođene plaćanja osiguranja odnosno uplate sredstava za konstrukcijsku obnovu obiteljskih kuća, poslovnih, stambeno - poslovnih i višestambenih zgrada te za gradnju zamjenskih obiteljskih kuća.

“Pokrenuli smo i kampanju „Odgovorni ostajemo bliski!“, koju provodi Ministarstvo rada, mirovinskoga ustava, obitelji i socijalne politike, u suradnji s Hrvatskom radiotelevizijom”, kazao

je premijer Plenković, kojoj je cilj zaštita zdravlja osoba s invaliditetom i starijih osoba u vrijeme COVIDA-19.

Premijer je istaknuo kako je za provedbu mjera Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom tijekom 2019. utrošeno je više od 1,1 milijarde kuna te je izdvojio mjere koje je Vlada donosila u svrhu poboljšanja položaja osoba s invaliditetom.

Naglasio je da Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike nastavlja politiku dijaloga i suradnje, koju su ranije vodile ministrica Bedeković i ministrica Murganić, a koja će omogućiti i jednakost i ravnopravnost uključivanja u sve faze društvenoga života svih osoba s invaliditetom.

Ispred Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske na konferenciji je u ime predsjednika SOIH – a dr. Zorislava Bobuša sudjelovala dopredsjednica Marica Mirić koja je sudionicima prenijela pozdrave predsjednika te izrazila zadovoljstvo „što smo tradicionalno 3. prosinca zajedno; cijela Europa i cijeli svijet“. Dopredsjednica SOIH – a istaknula je iskorak Republike Hrvatske u liječenju mišićne distrofije financijskoj podršci, naglasila potrebu da se osobama s invaliditetom omogući dostojanstven rad, podsjetila na rezultate provedenog istraživanja UNICEF – a u području rane intervencije u RH te istaknula važnost iznimno značajnog projekta za Pokret osoba s invaliditetom „Platforma 50 +“ financiranog iz Europskog socijalnog fonda, a koji provodi SOIH sa jedanaest partnera Saveza te Edukacijsko – rehabilitacijskim fakultetom. Marica Mirić tom

prilikom naglasila je kako ostaje još potreba zakonskog reguliranja usluge osobne asistencije i inkluzivnog dodatka, kao i donošenje Zakona o sustavnom financiranju reprezentativnih udruga osoba s invaliditetom, a posebno jer se u COVID – u potvrdilo kako su udruge jedino mjesto socijalnog uključivanja osoba s invaliditetom. Ispred Pokreta osoba s invaliditetom, dopredsjednica SOIH – a apelirala je da se novi Zakon o socijalnoj skrbi koji je u pripremi dobije na uvid prije nego što bude objavljen na e – savjetovanju, a istaknula

je problem prijavljivanja na projekte metodom „najbržeg prsta“. Također je predložila da se u novoosnovano Povjerenstvo za sprečavanje i suzbijanje epidemije COVID-19 nad starijim osobama i osobama iz drugih ranjivih skupina imenuje i jedan predstavnik osoba s invaliditetom. Dopredsjednica SOIH – a ujedno je podsjetila na obvezu Republike Hrvatske da sljedeće godine podnese Izvješće o provedbi Konvencije o pravima osoba s invaliditetom Odboru Ujedinjenih naroda.

Djelovanje Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske temeljise stavu da predanost u ostvarivanju prava osoba s invaliditetom nije samo pitanje pravednijeg društva, već je to ulaganje u zajedničku budućnost. Stoga je povodom obilježavanja Međunarodnog

dana osoba s invaliditetom predsjednik SOIH – a, dr. Bobuš uputio poruku u skladu s načelom „Ništa o nama bez nas“ objavljenu na web stranici SOIH - a, koju u cijelosti možete pročitati [ovde](#).

Okrugli stol povodom 10. prosinca – Međunarodnog dana ljudskih prava

Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske i SOIH - Mreža žena s invaliditetom su ovogodišnju Kampanju 16 dana aktivizma protiv rodno uvjetovanog nasilja „Ponosne, jake i vidljive!“ završile održavanjem **Okruglog stola povodom obilježavanja 10. prosinca – Međunarodnog dana ljudskih prava**. Okrugli stol na temu **Konvencijom i ciljevima održivog razvoja do ostvarivanja prava žena s invaliditetom** održan je online dana 14. prosinca 2020., a okupio je oko pedesetak sudionika i sudionica.

Nakon pozdravne riječi predsjednice SOIH - Mreže žena s invaliditetom i moderatorice Okruglog stola **Gordane Jurčević**, sudionici su se minutom šutnje odali počast **Mandici Knežević** koja je kao aktivistica u Mreži, ali i svojim dugogodišnjim predanim radom ustrajno djelovala na promicanju prava i unapređenju položaja osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj.

Sudionicima okruglog stola potom se obratila **Marinka Bakula – Andelić**, zamjenica pročelnice Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom Grada Zagreba koja je istaknula kako dugi niz godina prati i podržava rad SOIH - Mreže žena s invaliditetom koja je, kako navodi Bakula – Andelić, „postala prepoznatljiva u zajednici“. Ujedno je najavila skorašnje donošenje nove Zagrebačke strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom te pozvala sudionike da se aktivno komentarima i prijedlozima uključe u izradu Strategije.

Saborska zastupnica **Ljubica Lukačić** istaknula je da se intenzivno radi na mogućim rješenjima u pogledu dokaza kojima osobe s invaliditetom mogu dokazati status osobe s invaliditetom, istaknuvši kako bez rješavanja tog pitanja nije moguće kvalitetno riješiti pitanje donošenja zakona o osobnoj asistenciji i inkluzivnom dodatku.

Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom **Anka Slošnjak** skrenula je pažnju na izazove sa kojima se suočavaju osobe s invaliditetom u ovome teškome razdoblju COVID - pandemije te istaknula da je pandemiju potrebno sagledavati kao priliku za izgradnju pozitivnih promjena. Pozvala je prisutne da se u ovom vremenu okrenu sebi i bližnjima te da čuvaju fizičko i mentalno zdravlje. Pravobraniteljica je pružila ohrabrenje za prijavu problema, narušenih prava, diskriminacije i nasilja u vrijeme pandemije nadležnim institucijama.

Dopredsjednica Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske Marica Mirić održala je izlaganje na temu **Konvencija i Ciljevi održivog razvoja u sprječavanju nasilja nad ženama s invaliditetom**. Istaknuta je važnost globalnih ciljeva održivog razvoja 3., 5. i 10. koji se odnose na zdravlje i dobrobit, rodnu ravnopravnost te smanjenje nejednakosti osoba s invaliditetom te su ciljevi uspoređeni s relevantnim odredbama Konvencije o pravima osoba s invaliditetom. Marica Mirić naglasila je kako svim osobama s invaliditetom trebaju biti dostupne osnovne usluge zdravstvene zaštite, bez obzira na razvijenost pojedinih zemalja, no da unatoč tome, žene s invaliditetom imaju izrazito veliku vjerojatnost za nezadovoljenje osnovnih zdravstvenih potreba i pružanje usluga.

U izlaganju su predstavljene aktivnosti koje su Ujedinjeni narodi predložili za postizanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje žena i djevojaka s invaliditetom. To su, među ostalim: ugradnja perspektive žena s invaliditetom u nacionalne strategije za ravnopravnost spolova; razvijanje politike i programa usmjerenih na žene s invaliditetom s ciljem njihovog punog i ravnopravnog sudjelovanja u društvu; podržavanje osnaživanja žena i djevojaka s invaliditetom ulaganjem u njihovo obrazovanje; uklanjanje

stigme te poboljšanje prikupljanja podataka o ženama s invaliditetom. "Potrebna je snažna edukacija žena s invaliditetom o principima neovisnog življena i to je na neki način put da spriječimo nasilje nad ženama s invaliditetom", zaključila je dopredsjednica SOIH – a.

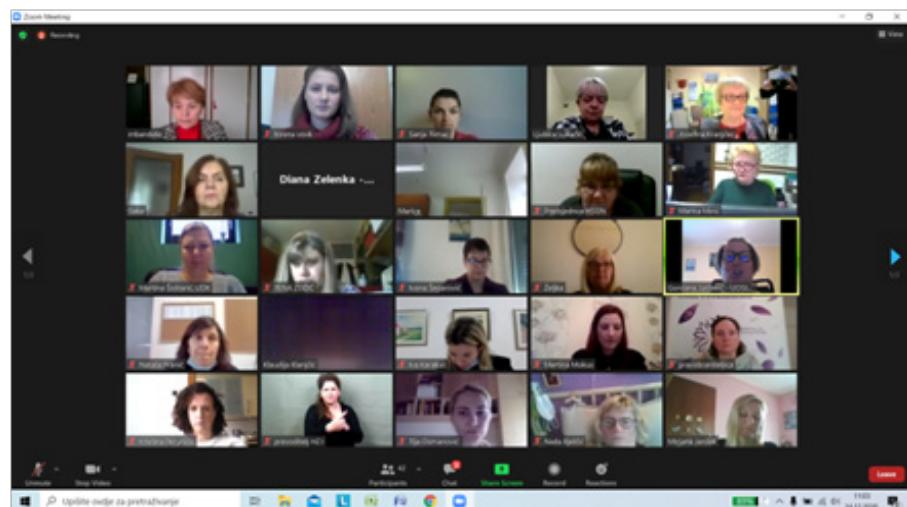
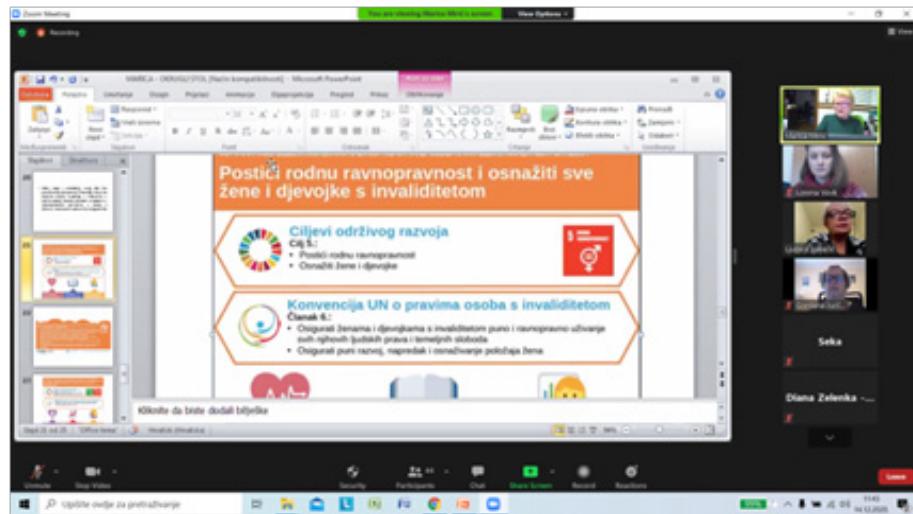
Izlaganje na temu **zagovaranja ratifikacije Konvencije Međunarodne organizacije rada o nasilju i uznemiravanju (ILO C 190)** koja je prvi međunarodni standard o nasilju i uznemiravanju u svijetu rada održala je **Lorena Vovk**, pravnica iz SOIH – a. Uz predstavljanje Međunarodne organizacije rada, dan je prikaz značajnijih odredbi Konvencije ILO C 190, što je obuhvatilo i definicije nasilja i uznemiravanja u svjetu rada, a posebno rodno uvjetovanog nasilja i uznemiravanja. Kao osobit značaj Konvencije istaknuto je da se njome pruža zaštita svim osobama koje rade, neovisno o ugovornom statusu radnog odnosa, a Konvencija se primjenjuje na sve sektore. Izloženi su rezultati nekih istraživanjima o nasilju i uznemiravanju u svjetu rada te je predstavljen značaj i postupak ratifikacije ove Konvencije za koju je potrebno da Europska unija da ovlaštenje državama članicama za ratifikaciju. Predstavljene su preporuke za zaštitu od nasilja i uznemiravanja u svjetu rada, kao i hrvatski sindikati koji se također zalažu za ratifikaciju ove Konvencije. Izlaganje nije zaobišlo pitanje mentalnog zdravlja, posebno ranjivih skupina u uvjetima pandemije, kao ni preporuke Međunarodne organizacije rada o tom pitanju. „Nasilje je nespojivo sa dostojanstvenim radom, stoga je potrebno brinuti o svojoj i vlastitoj dobrobiti te potražiti pomoć, ako je ona potrebna“ zaključila je Vovk.

Mirjana Janžek, predsjednica Udruge distrofičara Krapina predstavila je **značaj Peer Counseling – a u borbi protiv nasilja nad ženama s invaliditetom**. Žene i djevojke s invaliditetom suočavaju se s preprekama za sudjelovanje u zajednici i društvenim prihvaćanjem te je uvođenje Peer Counsellera – savjetnice na istoj razini bila nužnost koja se pokazala odličnom u SOIH – Mreži žena s invaliditetom, istaknula je Janžek. Predstavnica SOIH - Mreže žena s invaliditetom

istaknula je kako je važno imati na umu da je osnaživanje proces te je izlagala o principima Peer Counselinga, koji su, među ostalim: pažljivo slušanje, gledanje s poštovanjem i odobravanjem te ohrabrvanje osobe na izražavanje emocija.

Rezultate **Kampanje 16 dana aktivizma protiv rodno uvjetovanog nasilja pod naslovom „Ponosne, jake i vidljive!“**, koja se provodi od 25. studenog do 10. prosinca predstavila je socijalna radnica **Martina Mokus** iz SOIH – a, zahvalivši se svima na potpori i nošenju bijelih vrpca koje simboliziraju „NE“ nasilju nad ženama. Riječ je o Kampanji koju je SOIH proveo u partnerstvu sa Gradom Zagrebom, Ministarstvom rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike te Nacionalnom zakladom za razvoj civilnoga društva. Cilj kampanje bio je podizanje svijesti o sprečavanju nasilja nad ženama i djevojkama, a posebno nad ženama i djevojkama s invaliditetom. Aktivnost kampanje održane su u 15 gradova diljem Hrvatske. Ove godine poseban cilj Kampanje bio je potaknuti ratifikaciju Konvencije protiv nasilja i uznemiravanja (ILO C 190). Mokus je istaknula kako je SOIH tijekom kampanje zagovarao potrebu donošenja propisa i mjera koji predstavljaju preduvjet za kvalitetno uključivanje osoba s invaliditetom u život zajednice, a to su: Zakon o osobnim pomagačima, Zakon o inkluzivnom dodatku, rješavanje pitanja financiranja udrugama osoba s invaliditetom koje su reprezentativne te rješavanje pitanja rane intervencije. U vrtićima je u okviru Kampanje podijeljeno 820 razglednica kako bi očevi potpisali "muško NE nasilju nad ženama i djevojkama". Izraženo je posebno zadovoljstvo zbog činjenice da se provedbi kampanje pridružio premijer Plenković te saborski zastupnici kojima je saborska zastupnica Ljubica Lukačić povodom obilježavanja 25. studenoga – Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama podijelila bijele vrpce koje je SOIH pripremio za tu priliku.

Naposljetku je održana rasprava kojoj su otvorena pitanja pružanja podrške osobama s invaliditetom te problema vezanih uz fizičko i mentalno zdravlje ove ranjive skupine, posebice u uvjetima pandemije.

Konferencija država stranaka Konvencije o pravima osoba s invaliditetom

Na trinaestom zasjedanju Konferencije država stranaka Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, održanom u razdoblju od 30. studenoga do 4. prosinca 2020. izabrano je devet novih članova i članica UN Odbora za prava osoba s invaliditetom koji će zamijeniti članove kojima mandati ističu 31. prosinca 2020. Novoizabrani članovi i članice Odbora su: Samuel Kabue (Kenija), Gerel Dondovdorj (Mongolija), Floyd Morris (Jamajka), Robert George Martin (Novi Zeland), Odelia Fitoussi (Izrael), Soumia Amrani (Maroko), Rosa Idalia Aldana Salguero (Gvatemala), Vivian Fernández De Torrijo (Panamá) i Saowalak Thongkuay (Thailand). Njihovi mandati započinju 1. siječnja 2021. i traju do 31. prosinca 2024. Unatoč kandidaturi predstavnika iz Europske unije; Sif Holst (Danska), Claire Lucille Azzopardi Lane (Malta), Ivanka Jovanovic (Srbija), Jurij Toplak (Slovenija), Yuliia Sachuck (Ukrajina) te Katarzyna Roszewska (Poljska) - niti jedan nije odabran.

Opća skupština UN - a usvojila je Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom rezolucijom 61/106 od 13. prosinca 2006., a Konvencija je na snagu stupila 3. svibnja 2008. nakon dvadesete ratifikacije. Članak 40. Konvencije propisuje da će se "države stranke redovito sastajati na Konferenciji država stranaka kako bi razmotrile bilo koje pitanje u vezi s provedbom ove konvencije." Od 2008. godine do

danasa održano je trinaest zasjedanja Konferencije država stranaka, trinaesto zasjedanje moglo se pratiti putem [UNWebTV-a](#) na svih šest službenih jezika Ujedinjenih naroda, uz tumačenje putem međunarodnog znakovnog jezika i titlovanje. Tema trinaestog zasjedanja bila je 'Desetljeće djelovanja i postignuća za inkluzivni održivi razvoj: provedba Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i Agende 2030 za sve osobe s invaliditetom.'

Ovogodišnje podteme zasjedanja bile su usredotočene na:

- Invaliditet i zaposlenje: ostvarivanje prava na rad u otvorenom, inkluzivnom i pristupačnom okruženju za osobe s invaliditetom.
- Rješavanje prava i potreba starijih osoba s invaliditetom: starenje i demografski trendovi
- Promicanje inkluzivnog okruženja za potpunu provedbu Konvencije o pravima osoba s invaliditetom

Europski forum osoba s invaliditetom bio je domaćin dva internetska popratna događaja vezanih za teme „Premošćivanje jaza i jačanje politika i praksi za inkluziju“ te predstavljanje projekta „Inovacija za uključivanje“, što je bila izvrsna prilika za detaljnu raspravu o trenutnim temama i drugim kritičnim pitanjima vezanim za osobe s invaliditetom.

EDF anketa: Mladi s invaliditetom - COVID istraživanje

Odbor za mlade Europskog foruma osoba s invaliditetom (EDF) predstavlja glas mladih osoba s invaliditetom, kako unutar EDF-a tako i diljem Europe. Sastoji se od osam članova u dobi od 18 do 35 godina, koji predstavljaju sve vrste invaliditeta, a uloga mu je zastupanje interesa mladih osoba s invaliditetom.

Pandemija COVID - 19 tijekom 2020. dovela je do mjera lockdowna odnosno nacionalnog zatvaranja u većini europskih zemalja. Poznato je da su te mjere imale ozbiljan utjecaj na osobe s invaliditetom u cijelom svijetu, međutim vrlo je ograničena dostupnost informacija o iskustvu osoba koje su živjele u uvjetima nacionalnog zatvaranja i izolacije.

Kako bi saznao više o iskustvu mladih s invaliditetom diljem Europe tijekom krize i reakcijama vlada europskih država na situaciju, Odbor za mlade EDF - a proveo je istraživanje nakon prvog vala pandemije te izdao Izvješće o rezultatima ankete čiji je fokus bio na obrazovanju, radu isocijalnim aspektima života mladih osoba s invaliditetom.

Anketu su ispunjavale mlade osobe s invaliditetom iz Belgije, Islanda, Italije, Njemačke, Grčke, Malte, Španjolske, Velike Britanije koji su odgovarali kako je pandemija utjecala na njihov život u smislu osigurane potpore, društvenog života, obrazovanja, zapošljavanja te tjelesnog i mentalnog zdravlja.

Izdvajamo neke od rezultata ankete:

- ◊ od onih mladih osoba s invaliditetom kojima se pruža potpora, svi ispitanici osim jednog rekli su da se njihova podrška nastavila tijekom zatvaranja
- ◊ 68% ispitanika reklo je da sudjeluju u nekom obliku formalnog ili neformalnog obrazovanja, a 32% ne sudjeluje
- ◊ većina ispitanika odgovorila je da su se njihovi obrazovni programi nastavili na daljinu kad je započelo razdoblje lockdowna

- ◊ na temu razonode 40% ispitanika reklo je da se sudjeluje u nekom obliku aktivnosti (ples, kazalište, plivanje, crtanje, rekreacija)
- ◊ 45% ispitanika prešlo je na drugačiji oblik aktivnosti tijekom razdoblja lockdowna poput vrtlarenja, šetnji, crtanja, gledanja filmova
- ◊ 57% ispitanika je zaposleno
- ◊ 70% onih koji imaju posao mogli su ga obavljati na daljinu tijekom lockdowna, ostali su odgovorili da su otpušteni ili jednostavno ne mogu nastaviti raditi tijekom lockdowna
- ◊ što se tiče mentalnog zdravlja, 68% ispitanika izjasnilo se da je razdoblje pandemije imalo utjecaj na njihovo mentalno zdravlje. Na pitanje da objasne, ispitanici su govorili o stresu, izolaciji, anksioznosti i depresiji.

Ispitanici su zamoljeni da daju savjete drugim mladim ljudima što činiti u ovim nesigurnim vremenima. Ovdje odgovori variraju, ali uglavnom su povezani s prijedlozima traženja stručne pomoći po potrebi, prihvatanja emocionalne podrške od obitelji i prijateljai pronalaženje prikladnih slobodnih aktivnosti.

Donosimo neke od savjeta i izravne citate ispitanika:

- slobodne aktivnosti poput čitanja, slušanja glazbe, gledanja televizije i video igara
- zdrava prehrana - ili samo priprema omiljenih jela
- pronalazak zadovoljstva u malim stvarima
- započinjanje novog hobija - potražite hobije u zatvorenom prostoru poput šivanja, šaha ili crtanja
- naučite nešto novo - pohađajte internetske tečajeve o stvarima koje vas zanimaju
- video pozivi s prijateljima i obitelji
- organizirajte internetska druženja u večernjim satima
- provedite neko vrijeme u vrtu

“Nada i hrabrost mojih roditelja”

“Veliki krug prijatelja koji su ostali u kontaktu tijekom zaključavanja”

“Traženje stručne pomoći”

“Važno je dodati vještina u CV i naučiti nešto novo!”

“Aktivnosti u slobodno vrijeme u zatvorenom, profesionalna pomoć, podrška obitelji i prijatelja”

Cjelokupno izvješće i rezultate ankete možete pogledati [ovdje](#).

